

2023-02-08

KUVAILEVAN METATIEDON ASiantuntijaryhmän kokous

Aika: 8.2.2023 klo 09.15-11.15

Paikka: KUMEn Zoom-kokoushuone

Paikalla: Pia Backman (Åbo Akademis Bibliotek), Martin Engberg (Kansalliskirjasto), Ville Huhtala (Helsingin yliopiston kirjasto), Katja Hyvärinen (Itä-Suomen yliopiston kirjasto), Henriikka Kokki (Celia), Sirpa Korhonen-Ritaniemi (Varastokirjasto), Sini Neuvonen (Espoon kaupunginkirjasto), Anne-Mari Salmela (Turun yliopiston kirjasto), Anna Viitanen (Turun kaupunginkirjasto) ja Irina Vikman (Hämeen ammattikorkeakoulun kirjasto)

Kutsuttuina asiantuntijoina: Serafia Kari (Kansalliskirjasto), Anneli Renfors (Kansalliskirjasto), Petra Peltokangas (Kirjastopalvelu), Heidi Ronkainen (Kansalliskirjasto)

Poissa: Anne Holappa (HUMAK), Minttu Hurme (Kansalliskirjasto), Minna Kantanen (Kansalliskirjasto), Jarmo Louet (Jyväskylän kaupunginkirjasto),

- 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja
- 2. Ilmoitusasiat
- 3. MARC 21 -formaatti ja RDA-sovellusohje
 - 3.1 Muutoksia kansalliseen käytäntöön siitä, milloin tehdään uusi kuvailu
 - 3.2 MARC 21 -formaatti
 - 3.3 Osakohteiden kenttä 773
- 4. Metatietosanaston kehittäminen
 - Huomautus saavutettavuudesta
 - Kuvasisältö
 - Muraali
 - Frontispiisi
 - Julkaisussa valot
- 5. Seuraava kokous

1. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (25.1.2023) pöytäkirja.

2. Ilmoitusasiat

Tulevat tapahtumat ja menneet tapahtumat 2023 - [lisätietoja](#)

- Talonmiehen tuokio 36; 23.3.2023 klo 13.00-14.30
- 14.2.2023 [Missä mennään -webinaari 14.2.2023](#)
 - mukana esitys Linkitetyn kirjastodatan tietomallin versio 0.1.0 julkaisemisesta

3. MARC 21 -formaatti ja RDA-sovellusohje

3.1 Muutoksia kansalliseen käytäntöön siitä, milloin tehdään uusi kuvailu

Ohjeistus siitä milloin tehdään uusi kuvailu on saatu valmiiksi ja käytäntö muuttui Melinda-kuvailussa 13.2.2023.

Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmä (Kumea) hahmotteli vuonna 2022 uudet ohjeet siitä, milloin Melinda-kuvailussa tehdään uusi kuvailu. Kumean pienryhmän työskentelyä ja uuden ohjeistuksen taustoja esiteltiin marraskuun lopulla Melinda 10 vuotta -työpajan esityksessä [Yhteen vai erikseen - keskustelun ratkaisut ja kentän 020 uudet ohjeet](#). Samaan aikaan RDA-sovellusohjeessa julkaistiin luonnos uusista ohjeista kenttään 020.

[RDA-sovellusohje](#) sekä [aineistokohtaiset työohjeet](#) on nyt päivitetty ja ohjeisiin on lisätty runsaasti selventäviä esimerkkejä. Muuttuneita käytäntöjä esiteltiin [Talonmiehen tuokiossa](#) torstaina 9.2.2023 ja uusi ohjeistus otettiin käyttöön kuvailussa maanantaina 13.2.2023.

Milloin jatkossa tehdään uusi kuvailu?

Eri kansityyppien kuvailu

-Jatkossa eri kansityypeistä (esim. kovakantinen, pehmeäkantinen) tehdään kotimaisessa aineistossa erilliset kuvailut.

-Ulkomainen aineisto kuvaillaan useimmiten hyödyntämällä tietuepöytäkirjaa. Poimituissa tietueissa voidaan noudattaa niiden kuvailuratkaisuja ja hyväksytään kova- ja pehmeäkantisen version kuvailu samaan tietueeseen.

-Kansityyppi merkitään vain tunnistenumerokentän (020, 015 jne.) osakenttään \$q. Jos julkaisulla ei ole tunnistenumeroita, kansityypin sijaan voidaan merkitä sidosasu kenttään 563.

Verkkoaineistojen eri tiedostomuodot

-Kotimaisessa verkkoaineistossa tehdään erilliset kuvailut, jos tiedostomuotoja on enemmän kuin yksi, esim. PDF, EPUB.

-Ulkomaisten verkkoaineistojen eri tiedostomuodot kuvaillaan samaan tietueeseen.

Uudet painokset

-RDA-kuvailuohjeiden mukaan painostieto ja tieto nimetystä uudistetusta painoksesta ovat manifestaation ydinelementtejä, joten jokainen uusi painos kuvaillaan erikseen.

-Jos kyseessä on muuttumaton lisäpainos, siitä tehdään Melinda-kuvailussa huomautus kenttään 500.

Tietueisiin ei tehdä takautuvia korjauksia. Muutoksia voi tehdä vain, jos eri manifestaatiot ovat käsillä.

3.2 MARC 21 -formaatti

MARC 21 -formaatin päivityksen Update 35 (December 2022) suomennos on valmistunut ja [suomenkielinen MARC 21 -formaatti](#) on päivitetty. Kooste päivityksen tuomista muutoksista löytyy [MARC 21 -asiakaswikistä](#). Tämä päivitys tuo muutoksia vain kenttään 856. Muutokset viedään lähiaikoina myös RDA-sovelluohjeeseen. Kumea ohjeistaa uusien kenttien ja osakenttien soveltamisesta myöhemmin.

3.3 Osakohteitten kenttä 773

Käytiin vielä läpi ohjeistusta osakohteiden merkitsemisestä. Ohjeistus julkaistaan myöhemmin.

4. Metatietosanaston kehittäminen

[Metatietosanaston kehittäminen](#)

Huomautus saavutettavuudesta

Päätettiin poistaa käsityryhmän [Huomautus saavutettavuudesta](#) termeistä käyttöhuomautukset ja käyttöesimerkit.

Kuvasisältö

Käsityryhmän Kuvasisältö <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:mts:m439> alta poistetaan käsitteitä, jotka eivät ole RDA:n mukaisia:

- asemakaava (käytä suunnitelma)
- diagrammi (käytä kaavio)
- kohokuva
- mallinäyte
- pohjapiirustus
- taulukko

Termit korjataan myös Alephiin.

Muraali

Ei lisätä termiä muraali tai seinämaalaus Metatietosanastoon. Termit eivät ole käytössä kirjastoaineiston kuvailussa. Tarvittaessa käytetään termiä kuvitettu.

Frontispiisi

Ei lisätä termiä frontispiisi Metatietosanastoon.

Frontispiisi (esiokuva) on etenkin vanhoissa aineistoissa esiintyvä kuva, joka on nimiösvun vasemmalla puolella olevalla sivulla. Usein kuva on muotokuva kirjailijasta. Luetteloinnissa on käytetty termiä frontispiisi sekä kentän 300 osakentissä \$a että \$b, mutta myös huomautuksena kentässä 500.

Jos kirjassa on esikuva tai frontispiisi, käytetään kuvailussa termejä kuvitettu tai muotokuva. Frontispiisistä voi halutessaan tehdä huomautuksen kenttään 500.

- Lisätietoja frontispiisistä https://extra.kansalliskirjasto.fi/verkkonayttelyt/kiehtovakirja/subp_deko1600.html

Julkaisussa valot

Ei lisätä fraasia Julkaisussa valot/Julkaisussa paristolla toimivat valot Metatietosanastoon. Tarvittaessa voi käyttää termiä valotehostekirja. 500-kenttään voi tehdä vapaamuotoisia huomautuksia, joissa esim. valojen tarkoitusta avataan tarkemmin.

5. Seuraava kokous

22.2.2023 klo 9.15-11.15